

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestów wyborczych B. O. i innych
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 lipca 2020 r.,

- 1) wyraża opinię, że zarzut naruszenia zasady tajności wyborów
jest zasadny, ale pozostaje bez wpływu na ważność wyborów.**
- 2) w pozostałym zakresie protesty pozostawia bez dalszego
biegu.**

UZASADNIENIE

Protesty wyborcze przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej wnieśli:

1. B. O. (pismem z dnia 15 lipca 2020 r. złożonym za pośrednictwem Konsula
Rzeczypospolitej Polskiej w B.);
2. K. K. (pismem z dnia 14 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula
Rzeczypospolitej Polskiej w M.);

3. B. D. (pismem z dnia 15 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w M.);
4. M. D. (pismem z dnia 15 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w P.);
5. J. D. (pismem z dnia 14 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
6. A. D. (pismem z dnia 14 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
7. M. N. (pismem z dnia 16 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
8. Z. A. (pismem z dnia 15 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
9. M. G. (pismem z dnia 14 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
10. R. K. (pismem z dnia 15 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.);
11. J. S. (pismem z dnia 14 lipca 2020 r., złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w L.)

- występujący dalej jako: Wnoszący protesty.

Powyższe protesty zostały połączone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2020 r. celem ich wspólnego rozpoznania.

Wnoszący protesty podnieśli zarzut naruszenia art. 7 ust. 6 ustawy z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. poz. 979, dalej jako: u.wyb.2020) i złamanie zasad tajności wyborów poprzez doręczenie im wadliwych pakietów wyborczych w drugiej turze wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej w białej prześwitującej kopercie i białej prześwitującej kopercie zwrotnej, co doprowadziło do pozbawienia ich możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej czynnego prawa wyborczego w wyborach tajnych, z uwagi na umożliwienie osobom trzecim odczytania ich danych osobowych oraz oddanego głosu jeszcze przed otwarciem kopert. Część Wnoszących protesty w celu udowodnienia zasadności podniesionych przez siebie zarzutów, załączyła fotografie kart do głosowania umieszczonych w kopertach lub załączyła same koperty.

Dodatkowo w protestach pojawiły się zarzuty: niewłaściwej organizacji wyborów, uniemożliwiającej poprawne przeprowadzenie wyborów przez konsulatory, zbyt krótkiego czasu na rejestrację wyborców za granicą, problemów z systemem rejestracyjnym, braku kontaktu telefonicznego z ambasadą, nieczytelnych i wprowadzających w błąd wiadomości e-mail ze strony Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz ambasady, skróconego czasu na złożenie skargi w związku ze świętem narodowym w F., a także zarzuty zbyt późnego doręczenia pakietu wyborczego, nierównego budżetu na prowadzenie kampanii wyborczej przez kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nieograniczonego korzystania ze środków publicznych (np. Telewizji P.) oraz wsparcia ze strony Rządu w stosunku tylko do jednego kandydata.

Stanowiska w niniejszej sprawie – w zakresie zarzutu naruszenia tajności wyborów – wnieśli Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (pismo z dnia 27 lipca 2020 r.) oraz Prokurator Generalny (pismo z dnia 24 lipca 2020 r.). Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię o bezzasadności zarzutu, natomiast Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. Na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. poz. 979, dalej jako: u.wyb.2020),

protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. W zakresie nieuregulowanym w powyższej ustawie, na podstawie art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy ogólne, zawarte w ustawie z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 684, dalej jako: k.wyb.).

Z treści art. 321 § 3 k.wyb. wynika, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Treść zarzutów nie może być dowolna, lecz powinna spełniać kryteria, o których mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Zgodnie z nim, protest może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest ponadto zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyboru określonej osoby, a podstawę do jej zakwestionowania mogą stanowić wyraźnie wskazane przestępstwa oraz delikty wyborcze. Ich wystąpienie musi rzutować na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów i być poparte konkretnymi dowodami, znanymi osobie wnoszącej protest, na których opiera ona swoje zarzuty. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. (art. 322 § 1 k.wyb.).

Wyborca mógł głosować korespondencyjnie wykorzystując pakiet wyborczy zawierający kopertę zwrotną, kartę do głosowania, kopertę na kartę do głosowania, instrukcję głosowania korespondencyjnego i oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania. Zgodnie z przepisem art. 7 § 6 u.wyb.2020, Państwowa Komisja Wyborcza określa, w drodze uchwały, wzór karty do głosowania, w tym sposób oznaczenia jej autentyczności, wzór i rozmiar koperty

na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego, uwzględniając konieczność zapewnienia tajności głosowania oraz zwięzłości i komunikatywności instrukcji. Koperta na kartę do głosowania wykonywana jest w sposób uniemożliwiający, bez jej otwarcia, odczytanie treści znajdującej się wewnątrz karty do głosowania (§ 3 ust. 2 uchwały nr 182/2020 Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., M.P. z 2020 r., poz. 560). Na podstawie załączonych przez Wnoszących protesty dowodów można ustalić, że standardy te zostały naruszone – tym samym uprawdopodobniono, że koperty na karty do głosowania były na tyle przezroczyste, że możliwe było stwierdzenie na kogo oddano głos. W tym zakresie należy zatem uznać, że zarzut naruszenia tajności wyborów jest uzasadniony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2015 r., III SW 25/15). Trzeba jednak zaznaczyć, że Wnoszący protesty nie wykazali w żaden sposób, że powyższe uchybienie miało wpływ na wynik wyborów, ani też nie podjęli próby udowodnienia tej okoliczności. Ogólne stwierdzenie, że liczba analogicznych naruszeń może być liczona w setkach tysięcy, stanowi wyłącznie niczym nieopartą hipotezę i nie może być uznane za wykazanie powyższego wpływu, o którym mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb.

Odnosnie do pozostałych zarzutów wyrażonych przez Wnoszących protesty należy stwierdzić, że nie mieszczą się one w zakresie przesłanek, o których mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Wnoszący protesty nie wskazali bowiem, które przepisy odnoszące się do głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów zostały naruszone, a tym bardziej nie przedstawili dowodów, które przynajmniej uprawdopodobniałyby taką okoliczność. Przedstawione zdarzenia nie wypełniają znamion przestępstwa wyborczego, ani nie wiążą się z popełnieniem deliktu wyborczego, który miałby wpływ na wynik wyborów. Z tego względu w tym zakresie protesty pozostawić należy bez dalszego biegu.

Z tych względów, na podstawie art. 323 § 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 oraz przepisu art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. w zw. z art. 82 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.